

п. Юрій Мисів, випускник ДДС

Християнин ХХІ-го століття стоїть перед численними викликами, на які має знайти адекватну відповідь. Одним з таких викликів є феномен секуляризму. Підкреслимо одразу, що поняття секуляризму є надзвичайно багатогранним та має багато інтерпретацій. Тому дуже важливо окреслити терміни, які будуть використані у цьому короткому дописі: секуляризм та літургія.

Що таке секуляризм? Одне з визначень секуляризму є: «Ментальність-зобов'язання, що намагається пропагувати на особистому та соціальному рівнях земні вартості, які цінні самі в собі, проголошуючи їх незалежними від метафізики та релігії». Іншими словами, метою секуляризму є відмежування від християнства та проголошення нової системи цінностей. Однією з небезпек, що приніс секуляризм, це не заперечення існування Бога, а зведення всього існуючого буття до автономного існування, закритого у собі самому, яке не залежить від Бога, а існує за своїми законами. Світ через призму секуляризму розглядається як даність, у якій виключене будь-яке чудо чи сприймання всього існуючого як дар Божий, що простертий люблячою долонею Бога людині. Відомий канадський філософ Чарльз Тейлор виділяє три основні групи людей цього суспільного процесу. Першу групу складають політичні кола, які відділені від Церкви та не цікавляться релігією. Друга група – це особи, які відвернулися від Церкви та більше не практикують християнського способу життя. І третя складається з тих осіб, які є активними християнами, що живуть у плюралізмі релігій та ідеологій.

Натомість Літургія, у вузкому значенні окреслює служіння Євхаристії, яке «змодельоване в новозавітному дусі за образом самопожертвування Ісуса Христа...», з іншого боку – мова йде також про «церковні богослужіння (особливо таїнства Євхаристії, Хрещення та інші чини), що споминають тайни для сповнення заповіді Ісуса». Тобто мова йде не тільки про Божественну Літургію св. Йоана Золотоустого чи св. Василя Великого, але про всі богослужіння, що зосереджені на добовому, тижневому та річному колах.

Коли розглядати феномен секуляризму через літургійну призму, то можемо ствердити вслід за відомим богословом Олександром Шмеманом, що його суть (секуляризму) полягає у «запереченні богочитання, богослужіння», як також «заперечення людини як істоти, що поклоняється Богові...» . Завдання секуляризму – применшення ролі та важливості людини як «літургійної істоти» . Тому дуже важливо наголосити, що ми, християни, отримавши святе таїнство Миропозання, покликані до потрійного служіння: священничого, пророчого та царського. Як царі, ми покликані піклуватися про землю; як пророки, звіщати правду та проголошувати Благую Вість про Воскреслого Христа; як священики, преображати наш світ через активну участь у Богослужіннях. Літургія (гр. λειτουργία — «спільна справа») Церкви не є справою окремих, зацікавлених людей, а спільнотним вираженням нашої віри. Християнин також покликаний служити «Літургію після Літургії», тобто будучи учасником Царства Небесного нести у світ радість нового життя, яке відкрилося з подією Воскресіння Христового.

Підсумовуючи, можемо ствердити, що феномен секуляризму для християнина є доброю нагодою глибше зануритися у Літургійну традицію, повернутися до джерел, щоб зрозуміти своє місце та покликання у цьому світі.

Інфографіка:

Термін «метафізика» походить від двох грецьких слів: «мета» та «фізика» та позначає галузь філософії, яка розглядає буття як буття, досліджує граничні й надчуттєві принципи, причини та засади буття. Така назва походить з видання філософських праць Арістотеля, підготованого Андроніком Родоським (I ст. до народження Христа), в якому 14 книг про основу буття були розміщені «після» (μετά τά) «Фізики» (φυσικά).

Юрій МИСІВ. Богослужіння та секуляризм // СЛОВО № 2 (70) 2017